

Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas su Afganistanu

2013 m. birželio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl derybų dėl ES ir Afganistano bendradarbiavimo partnerystės ir vystymosi srityje susitarimo (2013/2665(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnius pranešimus ir rezoliucijas dėl Afganistano, ypač į savo 2010 m. gruodžio 16 d. rezoliuciją dėl naujos Afganistanui skirtos strategijos¹, 2011 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl ES finansinės pagalbos Afganistanui biudžetinės kontrolės² ir 2011 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl moterų padėties Afganistane ir Pakistane³,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijas dėl Afganistano, įskaitant 2013 m. kovo mėn. Rezoliuciją Nr. 2096,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. ir 2012 m. tarptautinių konferencijų Afganistano klausimu, įskaitant konferencijas, vykusias 2011 m. gruodžio mėn. Bonoje, 2012 m. gegužės mėn. Čikagoje, 2012 m. birželio mėn. Kabule ir 2012 m. liepos mėn. Tokijuje, išvadas,
 - atsižvelgdamas į ES delegacijose Afganistane 2012 m. lapkričio 19 d. pareiškimą dėl mirties bausmės įvykdymo mirties bausme nuteistiems žmonėms, parengtą pritariant ES misijos Afganistane vadovams,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 27 d. ES užsienio reikalų ministrų sprendimą pratęsti ES policijos misiją Afganistane (EUPOL) iki 2014 m. gruodžio 31 d.,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi nuo 2002 m. ES rėmė Afganistano atkūrimą ir vystymąsi ir kadangi ji ir toliau siekia taikaus pereinamojo proceso Afganistane, jo integracinio ir tvaraus vystymosi ir viso regiono stabilumo ir saugumo;
- B. kadangi 2011–2013 m. teikiant ES pagalbą dėmesys buvo skirtas tokiems pagrindiniams sektoriams: valdymo (įskaitant policiją), žemės ūkio, kaimo plėtros, sveikatos ir socialinės apsaugos;
- C. kadangi ES ir Afganistanas ketina užbaigti derybas dėl bendradarbiavimo partnerystės ir vystymosi srityje susitarimo, kuris iškels ES ir Afganistano bendradarbiavimą į naują platų lygmenį ir suteiks jam naują teisinį pagrindą;
- D. kadangi Parlamentas paprašė parengti penkerių metų opijaus gamybos panaikinimo užtikrinant alternatyvų vystymąsi Afganistane veiksmų planą;
- E. kadangi ES remia policijos pajėgų mokymą ir pajėgumų stiprinimą Afganistane ir kadangi nuo 2007 m. EUPOL misija rėmė tvarias ir veiksmingas civilinės policijos

¹ OL C 169 E, 2012 6 15, p. 108.

² Priimti tekstai, P7_TA(2011)0578.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0591.

pajėgas, kurios padės įtvirtinti Afganistano savarankiškai tvarkomą baudžiamojo teisingumo sistemą;

- F. kadangi pagal Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro duomenis Afganistano piliečių, priklausomų nuo narkotikų, skaičius vis auga ir tai turi didelių socialinių pasekmių gyventojams;
 - G. kadangi, nors ES atlieka aktyvų vaidmenį remiant kovos su narkotikais priemones, pasiekta tik labai nedaug reikšmingų rezultatų;
 - H. kadangi dėl prastai koordinuojant paramos Afganistanui teikėjų ir Afganistano vyriausybės veiksmus mažėja Afganistanui teikiamos ES paramos efektyvumas;
 - I. kadangi nuo tada, kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, Parlamentui teko esminis vaidmuo suteikiant reikiamą pritarimą naujiems bendradarbiavimo susitarimams;
1. dar kartą patvirtina, kad ir toliau remia Afganistano valstybės su tvirtomis demokratinėmis institucijomis, galinčiomis užtikrinti nacionalinį suverenumą, valstybės vienybę, teritorinį vientisumą ir Afganistano piliečių gerovę, kūrimą; pakartoja, kad taiki Afganistano ateitis bus užtikrinta sukūrus stabilią, saugią ir ekonomiškai tvarią valstybę, kurioje nebūtų terorizmo ir narkotikų ir kuri būtų grindžiama teisės normomis, tvirtomis demokratinėmis institucijomis, valdžių padalijimo principu, tvirtu parlamentu ir pagrindinių teisių užtikrinimu; todėl labai vertina svarbų ES vystomojo bendradarbiavimo ir EUPOL misijos Afganistane, kurios pratęsimas sveikintinas, indėlių;
 2. palankiai vertina per pastaruosius dešimt metų įdėtas pastangas ir pasiektą pažangą; vis dėlto pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl saugumo padėties ir tebesitęsiančio smurto Afganistane, kuris kelia grėsmę vietos gyventojams, įskaitant moteris, vaikus, nacionalines saugumo pajėgas ir tarptautinį karinį ir civilinį personalą;
 3. ragina Afganistano vyriausybę pasirengti perimti visišką atsakomybę už savo saugumą išvedus tarptautines pajėgas; ragina ES ir jos valstybes nares dėti didesnes pastangas remiant Afganistano vyriausybės karinių ir civilinių pajėgumų ir jos nacionalinių saugumo pajėgų stiprinimą, kad būtų užtikrintas stabilumas ir saugumas, kuris yra svarbiausias socialinio ir ekonominio vystymosi pagrindas, ir nesusidarytų tuštuma, kai nuo 2014 m. šalis bus pati atsakinga už savo saugumą; atkreipia dėmesį į tai, kad 2014 m. išvedus tarptautines pajėgas gali atsirasti ekonominė tuštuma;
 4. remia derybas dėl bendradarbiavimo partnerystės ir vystymosi srityje susitarimo ir pabrėžia, kad pagal susitarimą turėtų būti laikomasi labiau strateginio požiūrio, o parama Afganistano valdžios institucijoms turėtų būti teikiama ir išvedant tarptautines pajėgas, ir jas išvedus;
 5. atkreipia dėmesį į šio naujojo susitarimo, kuris apima išsamų ir tvarų požiūrį į tarpusavyje susijusių saugumo, ekonominių, valdymo ir vystymosi problemų Afganistane sprendimą, svarbą;
 6. ragina Afganistano valdžios institucijas sušvelninti visus mirties nuosprendžius ir vėl įvesti mirties bausmės moratoriumą siekiant visiškai panaikinti mirties bausmę;
 7. apgailestauja dėl to, jog trūksta politinio impulso deryboms dėl bendradarbiavimo

partnerystės ir vystymosi srityje susitarimo užbaigti; todėl ragina Europos išorės veiksnių tarnybą (EIVT) ir Afganistano vyriausybę jas skubiai užbaigti;

8. ragina ES įgyvendinant naująjį susitarimą toliau remti demokratines vertybes, teisinę valstybę, patikimą valdymo sistemą (įskaitant kovą su korupcija), nepriklausomus teismus, žmogaus teises ir tikros pilietinės visuomenės kūrimą;
9. su apmaudu pažymi, kad, nors EIVT privalo informuoti Parlamentą apie visus derybų etapus, Parlamentas nebuvo apie tai tinkamai informuotas; primena savo naujas prerogatyvas užsienio politikos srityje, numatytas Lisabonos sutartyje, ir prašo EIVT ir Tarybą visapusiškai bendradarbiauti tokios didelės svarbos klausimu;
10. atkreipia dėmesį į tai, kad būtina užtikrinti tolesnį socialinį ir ekonominį vystymąsi ir ekonomikos įvairinimą; todėl atkreipia dėmesį į galimybę paskatinti ekonomikos augimą naudojant energijos išteklius ir didesnę dėmesį skiriant gavybos pramonei; vis dėlto pabrėžia, kad gavybos pramonė turi būti valdoma skaidriai ir kad būtina taikyti standartus, nustatytus Tarptautinėje gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvoje;
11. pažymi, kad, nors per pastaruosius dešimt metų pasiekta tam tikra pažanga lyčių lygybės ir pagrindinių teisių klausimais, moterys Afganistane vis dar išlieka pažeidžiamiausia visuomenės dalis ir toliau patiria grasinimus, bauginimus ir smurtą ir susiduria su diskriminaciniais įstatymais; pabrėžia, kad tiek teisiškai, tiek praktiškai būtina visiškai integruoti moteris į visuomenę, užtikrinti visapusišką jų dalyvavimą ir garantuoti, kad joms faktiškai būtų suteikti įgaliojimai; griežtai smerkia tai, kad daugelis moterų tampa nuolatinių grasinimų ir smurto aukomis ir kad per paskutinius penkerius metus nužudytos žymios Afganistano visuomenės veikėjos arba pasikėsinta į jų gyvybę, o kaltininkai nepatraukti atsakomybėn;
12. pažymi, kad būtina toliau remti daugelio sektorių, įskaitant mokyklas, ligonines, transportą, energijos tinklus, žemės ūkį ir didesnių galių suteikimą moterims Afganistane, infrastruktūros plėtojimą taip, kaip tai buvo daroma teikiant ES paramą vystymuisi iki 2001 m. intervencijos;
13. apgailestauja dėl to, kad iki šiol ES kova su narkotikais nedavė patenkinamų rezultatų; atkreipia dėmesį į tai, kad narkotikų gamyba ir prekyba palaiko sukilėlių grupuotes ir skatina korupciją įvairiais lygmenimis; pabrėžia, kad didžiausias dėmesys vykdant tokius veiksmus turėtų būti skiriamas ūkininkų alternatyvių pajamų šaltinių rėmimui; todėl atkreipia dėmesį į tai, kad būtina parengti platesnę tvarios kaimo plėtros ir vandentvarkos strategiją;
14. primena, kad daugiau nei 90 proc. į Europą patenkančio heroino pagaminama Afganistane ir kad visuomenės sveikatos apsauga Europos valstybėse kainuoja milijardus dolerių; tačiau pažymi, kad opijaus gamyba yra pagrindinė socialinė, ekonominė ir saugumo problema; apgailestauja dėl to, kad 2011 m. opijaus gamyba išaugo 61 proc., palyginti su 2010 m., ir sudarė 9 proc. tų metų Afganistano BVP;
15. pažymi, kad nuo 2009 m. iki 2011 m. JAV ir tarptautinė bendruomenė kovai su narkotikais skyrė 1,1 mlrd. USD, tačiau nebuvo jokio reikšmingo poveikio narkotikų gamybai ir prekybai; primena, kad Parlamentas ne kartą ragino sudaryti penkerių metų opijaus gamybos panaikinimo planą, kuriame būtų nustatyti specialūs terminai bei lyginamieji standartai ir kuri įgyvendintų specialiai sukurta institucija, turinti atskirą

biudžetą ir personalą, bendradarbiaujant ES, JAV ir Rusijos Federacijai, nes pastaroji daugiausiai nukentėjo nuo heroino iš Afganistano ir yra didžiausia pasaulyje opijaus rinka;

16. primena, kad nuo 2002 m. iki 2011 m. pabaigos ES Afganistanui skyrė iš viso apie 2,5 mlrd. EUR pagalbą, įskaitant 493 mln. EUR humanitarinę pagalbą; apgailestauja dėl to, kad, nepaisant didelės užsienio pagalbos, poveikis buvo nedidelis; ragina Audito Rūmus parengti specialią ES pagalbos Afganistanui per pastarąjį dešimtmetį veiksmingumo ataskaitą, kaip kad buvo parengta dėl EULEX misijos Kosove;
17. reiškia didžiausią susirūpinimą dėl tarptautinės finansinės paramos ir Afganistano vyriausybės struktūrų neveiksmingumo ir dėl skaidrumo stokos bei ribotų paramos teikėjų atskaitomybės priemonių;
18. apgailestauja dėl to, kad didelė dalis Europos ir kitos tarptautinės finansinės pagalbos prarandama, kai ji paskirstoma, ir atkreipia dėmesį į tai, kad tai vyksta dėl keturių pagrindinių priežasčių: lėšų iššvaistymo, per didelių tarpininkavimo ir saugumo išlaidų, per didelių sąskaitų ir korupcijos;
19. dar kartą pažymi, jog itin svarbu koordinuoti ES pagalbos teikimą laikantis bendro požiūrio ir įtraukiant valstybes nares ir tarptautinius subjektus į bendrą strategiją; palankiai vertina Afganistano vyriausybės ir tarptautinės bendruomenės pasiektą strateginį susitarimą dėl atnaujintos ir tvirtos partnerystės per ateinančius dešimt metų, kaip numatyta Tokijo konferencijos Afganistano klausimais išvadose ir Tokijo tarpusavio atskaitomybės programoje;
20. pabrėžia, jog svarbu užtikrinti išsamų ir įtraukų požiūrį, kurį formuotų ir už kurį būtų atsakingas Afganistanas, į visų, atsisakančių smurto, gerbiančių konstituciją, įskaitant žmogaus teisių nuostatas, visų pirma susijusias su moterų teisėmis, ir norinčių prisijungti prie taikaus Afganistano kūrimo, susitaikinimą šalyje; pabrėžia, kad į taikos procesą reikėtų įtraukti politinės opozicijos atstovus, pilietinę visuomenę ir ypač moteris ir kad šis procesas turėtų būti kiek galima įtraukesnis; ragina stiprinti Aukštosios taikos tarybos vaidmenį šioje srityje, kurį atliekant daugiau dėmesio reikėtų skirti dabartiniam taikos procesui;
21. primena Kabule ir Tokijuje vykusiose tarptautinėse konferencijose Afganistano klausimu Afganistano vyriausybės priištus išsipareigojimus stiprinti ir tobulinti Afganistano rinkimų tvarką, taip pat įgyvendinant ilgalaikę rinkimų reformą, siekiant užtikrinti, kad ateityje rinkimai atitiktų tarptautines normas; palankiai vertina tai, kad paskelbta prezidento ir provincijos tarybos rinkimų 2014 m. data, ir tai, kad paskelbta apie Afganistano rengimąsi minėtiems rinkimams; pabrėžia, kad reikia užtikrinti kuo aktyvesnį dalyvavimą, kuris gali priklausyti nuo saugumo padėties, ypač pietinėse ir rytinėse provincijose; primena Afganistano valdžios institucijoms, jog būtina užtikrinti, kad nacionaliniai ir tarptautiniai stebėtojai būsimuose rinkimuose prižiūrėtų nacionalinį rinkimų sąrašą ir balsavimo proceso organizavimą ir stebėjimą; ragina ES, Afganistano valdžios institucijoms paprašius, teikti paramą organizuojant būsimus rinkimus;
22. pabrėžia, kad reikia plėtoti regioninį bendradarbiavimą, kuriuo būtų siekiama skatinti stabilumą ir saugumą platesniame regione; pabrėžia, kad regioninis planas turi apimti glaudesnį bendradarbiavimą su Rusija, Pakistanu, Centrine Azija, Indija ir Iranu siekiant išspręsti problemas, susijusias su saugumo klausimais, tarpvalstybine prekyba žmonėmis

ir prekėmis, taip pat su kova su neteisėta narkotikų gamyba ir jų prekyba;

23. ragina EIVT glaudžiau bendradarbiauti su Parlamentu ES pagalbos Afganistanui, įskaitant derybų eigą, srityje; tikisi gauti išsamią informaciją apie derybų sąlygas ir reguliarius pranešimus po to, kai bus priimtas susitarimas;
24. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos išorės veiksmų tarnybai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Afganistano vyriausybei ir parlamentui, Europos Tarybai ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.